Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: J «Транспорт та послуги»

спеціальність: J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»

освітня програма: «Готельно-ресторанна справа»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Страпчук Світлана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

Програму схвалено на засіданні кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

_____ Наталя ДАНЬКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа»

Гарант освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Олена МИКОЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток індустрії гостинності» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа» підготовки першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг».

Дисципліну розроблено в межах модуля Жана Моне «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація» (BeSustainAble, № 101085651), що реалізовувався у 2022–2025 роках за підтримки програми Erasmus+ Європейського Союзу. Після завершення модуля дисципліна викладається з використанням розроблених у його межах навчально-методичних матеріалів.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни є формування та розвиток у студентів базових знань щодо способів впровадження ініціатив сталого розвитку на рівні підприємства. Основними завданнями навчальної дисципліни є засвоєння студентами знань про теоретичні положення та методичний інструментарій формування бізнес-моделей, набуття практичних навичок обґрунтування вибору типологій, інструментів та стратегій розвитку сталих моделей бізнесу для формування вартості у економічному, соціальному та екологічному контекстах.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Сталий розвиток індустрії гостинності»:

- ознайомлення з концепцією сталого розвитку в індустрії гостинності та визначення ролі природного капіталу у формуванні бізнес-моделей;
- вивчення традиційних і сталих бізнес-моделей, їхніх наслідків для економіки, навколишнього середовища та суспільства;
- оцінка моделей, які сприяють сталому розвитку в бізнесі, таких як циркулярна економіка, ощадливе виробництво та економіка спільного використання;
- аналіз бізнес-моделей для малого та середнього бізнесу в аграрному секторі, а також їх роль у цифровій економіці та електронній комерції.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов’язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
36 год.	10 год (2 год. ауд. 8 год. дист.)
Практичні заняття	
16 год	4 год. (2 год. ауд. 2 год. дист.)
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	

72 год.	102 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

формування наступних загальних компетентностей

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 16. Здатність формувати екологічну свідомість для впровадження ініціатив, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку галузі

формування наступних спеціальних компетентностей

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес- ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу

СК 15. Здатність розробляти проєкти, обґрунтовувати їх, виявляти ініціативу, підприємливість.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти (слухачі) знатимуть основи організації та проведення дослідження з метою отримання практичних висновків та результатів, що можуть бути застосовані у сфері готельно-ресторанного бізнесу.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

РН 18. Презентувати власні проєкти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя

1.8. Пререквізити: ОК 9 Вступ до гостинності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Європейський Союз: історія, останні події, погляди на майбутнє

1.1. Історичний розвиток ЄС.

1.2. Європейська політика розвитку, міжнародне партнерство.

1.3. Аналіз стратегій розвитку Європейського Союзу.

1.4. Цінності ЄС, принципи єдності та різноманітності, їх соціальна, культурна та історична спадщина.

1.5. Сталий розвиток у Східній Європі: виклики і пріоритети для ООН.

1.6. Туристична політика ЄС: Європейський зелений курс, «Шлях переходу для туризму» (Transition Pathway for Tourism), Європейська агенда туризму 2030.

Тема 2. Вступ до сталого розвитку та поняття «природного капіталу»

2.1. Сталість та її зв'язок із надмірним споживанням і надмірним виробництвом з точки зору бізнесу та економіки.

2.2. Показники для вимірювання сталості (потрійний результат TBL та Цілі сталого розвитку ООН).

2.3. Світовий та європейський досвід реалізації ЦСР.

2.4. Ініціативи сталого розвитку у практиці світових компаній і брендів.

2.5. Індустрія гостинності в ЦСР (цілі 8, 12, 14) та показники сталості закладу: споживання енергії та води, обсяг відходів, вуглецевий слід на одну ніч проживання або одну страву.

Тема 3. Традиційні бізнес-моделі: наслідки та ефекти для економіки, навколишнього середовища та суспільства

3.1. Проблема клімату і техногенні катастрофи.

3.2. Несталий ріст населення та урбанізація.

3.3. Несталі системи сільського господарства та харчування.

3.4. Торгівля проти навколишнього середовища.

3.5. Наслідки підривних технологій.

3.6. Шумпетерівські хвилі творчої деструкції.

3.7. Несталі практики в гостинності: надтуризм, харчові відходи, одноразовий пластик і надмірне споживання ресурсів у готелях і ресторанах.

Тема 4. CANVAS як методологія проєктування сталого розвитку

4.1. Бізнес-модель CANVAS та її дев'ять структурних блоків.

4.2. Стилі та платформи бізнес-моделі.

4.3. Дизайн бізнес-моделі: ідея, візуалізація, прототипування, сценарії.

4.4. Середовище бізнес-моделювання та оцінка моделі.

4.5. Метод проєктування бізнес-моделі.

4.6. CANVAS готелю та ресторану: ціннісна пропозиція сталості для гостей, ключові партнери та ресурси.

Тема 5. Сталі бізнес-моделі як нова форма співпраці

5.1. П'ять типологій сталості бізнес-моделей.

5.2. Як побудувати сталу культуру в організаціях.

5.3. Потенційні пастки при зміні організаційної культури.

5.4. Стандарти та сертифікація сталості в гостинності: EU Ecolabel, Green Key, критерії GSTC для готелів, WTTC Hotel Sustainability Basics. Ризики «зеленого камуфляжу» (greenwashing).

Тема 6. Циркулярна економіка (перша стала бізнес-модель)

6.1. Принципи циркулярної економіки та характеристики циркулярної бізнес-моделі.

6.2. Відмінності між лінійною та циркулярною моделями бізнесу.

6.3. Переваги для бізнесу від переходу на циркулярну бізнес-модель.

6.4. ReSOLVE, CANVAS та гібридні бізнес-моделі.

6.5. Циркулярні практики в закладах гостинності: запобігання харчовим відходам, компостування, повторне використання текстилю та меблів, відмова від одноразових упаковок.

Тема 7. Модель ощадливого виробництва (LEAN) (друга стала бізнес-модель)

7.1. Концепція LEAN-мислення.

7.2. LEAN CANVAS.

7.3. Від ощадливого виробництва до ощадливого стартапу: спільні елементи.

7.4. Підходи ощадливого стартапу (LSA) до процесу зміни бізнес-моделі.

7.5. Типологія діяльності ощадливого стартапу.

7.6. LEAN у готельно-ресторанному господарстві: організація роботи кухні та служби номерного фонду, скорочення втрат продуктів і часу**.**

Тема 8. Модель економіки спільного використання (третя стала бізнес-модель)

8.1. Економіка спільного використання: впровадження технології в концепцію.

8.2. Огляд концептуалізацій бізнес-моделей економіки спільного використання (SEBM).

8.3. Моделі платформи в економіці спільного використання.

8.4. Інструмент бізнес-моделювання економіки спільного використання для сталого розвитку.

8.5. Платформи короткострокової оренди житла (Airbnb та ін.): вплив на міста, місцеві громади та готельний ринок.

Тема 9. Модель соціального підприємства (четверта стала бізнес-модель)

9.1. Теоретичні основи соціального підприємництва.

9.2. Типологія моделі соціального підприємства.

9.3. Модель соціального бізнесу в порівнянні з іншими моделями соціального підприємства.

9.4. Соціальні підприємства у сфері гостинності: кафе і ресторани, що працевлаштовують ветеранів, людей з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб; українські кейси.

Тема 10. Бізнес-моделі для електронного бізнесу (e-business) (п'ята стала бізнес-модель)

10.1. Опис загальних моделей та типологій електронного бізнесу.

10.2. Компоненти моделей електронного бізнесу.

10.3. Створення вартості на мережевому ринку.

10.4. Стратегія та бізнес-моделі.

10.5. Бізнес-моделі та технології управління.

10.6. Цифрові бізнес-моделі в гостинності: онлайн-платформи бронювання (OTA), прямі продажі, сервіси доставки їжі.

Тема 11. Сталі бізнес-моделі малих та середніх підприємств (МСП) в аграрному секторі

11.1. Бізнес-модель «Традиційне фермерство».

11.2. Бізнес-модель «Диверсифіковане сільське господарство».

11.3. Бізнес-модель «Харчова промисловість».

11.4. Бізнес-модель «Сільські малі та середні підприємства (МСП)».

11.5. Бізнес-модель «Сільський туризм».

11.6. Бізнес-модель «Сільські послуги жителям».

11.7. Короткі ланцюги постачання «від ферми до столу» (farm-to-table) для ресторанів; агро- та гастротуризм.

Тема 12. Цифрова економіка в електронній комерції (e-commerce) як спосіб збільшення доданої вартості

12.1. Стратегічні виклики цифрових інновацій та трансформації.

12.2. Цифровізація управління бізнесом підприємства.

12.3. Розвиток цифрової інфраструктури. Цифрове управління державними ресурсами.

12.4. Цифрові рішення для сталості в готелях і ресторанах: системи енергоменеджменту, облік харчових відходів, безпаперовий сервіс**.**

Тема 13. Стимулювання інновацій через ефективні рішення

13.1. Як сталість може стимулювати інновації.

13.2. Інновації, які покращили сталість.

13.3. Рамка ReSOLVE як плацдарм для створення сталих інновацій.

13.4. Сталі інновації в гостинності: енергоефективні будівлі, рослинне меню, біоміметичні рішення в дизайні закладів.

Тема 14. Імпакт-інвестування: основи та характеристики

14.1. Характеристика сталих фінансів.

14.2. Як вимірюється вплив інвестицій.

14.3. Звітність зі сталого розвитку готельних мереж; вимоги директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) та таксономії ЄС.

14.4. Джерела фінансування сталих проєктів у гостинності: зелені кредити, гранти, програми ЄС.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Денна						Заочна					
	усього	л	п	лаб.	інд.	с. р.	усього	л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Європейський Союз: історія, останні події, погляди на майбутнє	9	1	1	–	–	7	9	0,5	–	–	–	8,5
Тема 2. Вступ до сталого розвитку та поняття «природного капіталу»	9	3	1	–	–	5	9	1	0,25	–	–	7,75
Тема 3. Традиційні бізнес-моделі: наслідки та ефекти для економіки, навколишнього середовища та суспільства	9	2	1	–	–	6	9	1	0,5	–	–	7,5
Тема 4. CANVAS як методологія проєктування сталого розвитку	9	4	2	–	–	3	9	1	0,25	–	–	7,75
Тема 5. Сталі бізнес-моделі як нова форма співпраці	9	2	1	–	–	6	9	1	0,5	–	–	7,5
Тема 6. Циркулярна економіка (перша стала бізнес-модель)	9	4	2	–	–	3	9	1	0,5	–	–	7,5
Тема 7. Модель ощадливого виробництва (LEAN) (друга стала бізнес-модель)	9	2	1	–	–	6	9	1	0,25	–	–	7,75
Тема 8. Модель економіки спільного використання (третя стала бізнес-модель)	9	2	1	–	–	6	9	0,5	0,5	–	–	8
Тема 9. Модель соціального підприємства (четверта стала бізнес-модель)	9	2	1	–	–	6	9	0,5	0,25	–	–	8,25
Тема 10. Бізнес-моделі для електронного бізнесу (e-business) (п'ята стала бізнес-модель)	9	2	1	–	–	6	9	0,5	0,25	–	–	8,25
Тема 11. Сталі бізнес-моделі малих та середніх підприємств (МСП) в аграрному секторі	9	2	1	–	–	6	9	0,5	0,25	–	–	8,25
Тема 12. Цифрова економіка в електронній комерції (e-commerce) як спосіб збільшення доданої вартості	7	2	1	–	–	4	7	0,5	0,25	–	–	6,25
Тема 13. Стимулювання інновацій через ефективні рішення	7	2	1	–	–	4	7	0,5	0,25	–	–	6,25
Тема 14. Імпакт-інвестування: основи та характеристики	7	2	1	–	–	4	7	0,5	–	–	–	6,5
Усього годин	**120**	**32**	**16**	**–**	**–**	**72**	**120**	**10**	**4**	**–**	**–**	**106**

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Європейський Союз: історія, останні події, погляди на майбутнє	1	–
2	Тема 2. Вступ до сталого розвитку та поняття «природного капіталу»	1	0,25
3	Тема 3. Традиційні бізнес-моделі: наслідки та ефекти для економіки, навколишнього середовища та суспільства	1	0,5
4	Тема 4. CANVAS як методологія проектування сталого розвитку	2	0,25
5	Тема 5. Сталі бізнес-моделі як нова форма співпраці	1	0,5
6	Тема 6. Циркулярна економіка (перша стала бізнес-модель)	2	0,5
7	Тема 7. Модель ощадливого виробництва (LEAN) (друга стала бізнес-модель)	1	0,25
8	Тема 8. Модель економіки спільного використання (третя стала бізнес- модель)	1	0,5
9	Тема 9. Модель соціального підприємства (четверта стала бізнес-модель)	1	0,25
10	Тема 10. Бізнес-моделі для електронного бізнесу (e- business) (п’ята стала бізнес-модель)	1	0,25
11	Тема 11. Сталі бізнес-моделі ведення бізнесу для малого та середнього бізнесу (МСП) в аграрному секторі	1	0,25
12	Тема 12. Цифрова економіка в електронній комерції (e- commerce) як спосіб збільшення доданої вартості	1	0,25
13	Тема 13. Стимулювання інновацій через ефективні рішення	1	0,25
14	Тема 14. Імпакт-інвестування: основи та характеристики	1	–
	Разом	**16**	**4**

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	**Тема 1. Європейський Союз: історія, останні події, погляди на майбутнє** Завдання: підготувати доповідь «Цінності ЄС і туристична політика ЄС: що вони означають для закладів гостинності в Україні», спираючись на Європейський зелений курс і «Шлях переходу для туризму». Результат: доповідь (5–7 хв) з презентацією. Джерела: розд. 11, п. 27; [8; 18].	7	8,5
2	**Тема 2. Вступ до сталого розвитку та поняття «природного капіталу»** Завдання: обрати одну ЦСР, пов'язану з гостинністю (ЦСР 8, 12 або 14), і проаналізувати динаміку її показників в Україні, ЄС і світі за останні 5 доступних років. Для обраного закладу визначити 3 показники сталості (споживання енергії, води, обсяг відходів) і джерела даних для їх розрахунку. Результат: таблиця показників ЦСР і перелік показників сталості	5	7,75

	закладу (до 1 сторінки). Джерела: розд. 11, п. 25, 26; [1; 20].		
3	**Тема 3. Традиційні бізнес-моделі: наслідки та ефекти для економіки, навколишнього середовища та суспільства** (Завдання: на основі доповіді Римського клубу «Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet» (Е. У. фон Вайцзеккер, А. Війкман) навести 3 приклади руйнівного впливу лінійної економіки на довкілля; для кожного знайти аналог у гостинності (харчові відходи, одноразовий пластик, надтуризм). Результат: таблиця «приклад лінійної економіки, аналог у гостинності, наслідки». Джерела: [1; 15].	6	7,5
4	**Тема 4. CANVAS як методологія проєктування сталого розвитку** Завдання: завершити розпочату на практичному занятті бізнес-модель обраного закладу за методологією Canvas на платформі Miro. Результат: Canvas закладу (посилання на дошку Miro або файл). Джерела: розд. 11, п. 32; [2; 5].	3	7,75
5	**Тема 5. Сталі бізнес-моделі як нова форма співпраці** Завдання: на прикладах 2–3 закладів гостинності, що пройшли екосертифікацію (EU Ecolabel, Green Key), визначити, до якого архетипу сталих бізнес-моделей вони належать і які блоки Canvas змінилися. Коротко пояснити, чим стала організаційна культура відрізняється від традиційної. Результат: порівняльна таблиця закладів (до 1 сторінки). Джерела: розд. 11, п. 28, 29; [1; 3; 4].	6	7,5
6	**Тема 6. Циркулярна економіка (перша стала бізнес-модель)** (1 / 7,5 / 7 год.) Завдання: застосувати рамку ReSOLVE до обраного закладу: запропонувати по одному заходу для кожного з шести елементів (наприклад, запобігання харчовим відходам, повторне використання текстилю, цифрове меню). Результат: таблиця ReSOLVE закладу. Джерела: розд. 11, п. 34; [6; 16].	3	7,5
7	**Тема 7. Модель ощадливого виробництва (LEAN) (друга стала бізнес-модель)** Завдання: підготувати доповідь «LEAN у готельно-ресторанному господарстві»: які інструменти (5S, кайдзен, картування потоку створення цінності) застосовують на кухні та в службі номерного фонду і як вони зменшують втрати. Результат: доповідь (5–7 хв) з прикладами закладів. Джерела: [1].	6	7,75
8	**Тема 8. Модель економіки спільного використання (третя стала бізнес-модель)** Завдання: підготувати доповідь «Роль довіри в економіці спільного використання: платформи короткострокової оренди та їх вплив на готелі й міста». Додатково можна використати книгу С. Кові та Р. Меррілл «Швидкість довіри». Результат: доповідь (5–7 хв) з прикладами. Джерела: [1; 4].	6	8
9	**Тема 9. Модель соціального підприємства (четверта стала бізнес-модель)** Завдання: ознайомитися з банком ідей на платформі socialbusiness.in.ua; обрати одну соціальну проблему, яку може розв'язувати заклад гостинності (працевлаштування ветеранів, людей	6	8,25

	з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб), і описати модель такого закладу. Результат: опис моделі соціального закладу гостинності (до 1 сторінки). Джерела: розд. 11, п. 37; [1; 22].		
10	**Тема 10. Бізнес-моделі для електронного бізнесу (e-business) (п'ята стала бізнес-модель)** Завдання: порівняти три цифрові моделі продажу послуг гостинності: онлайн-платформи бронювання (OTA), прямі продажі через сайт закладу, сервіси доставки їжі. Визначити, хто створює цінність, хто отримує дохід і який вплив кожна модель має на сталість закладу. Результат: порівняльна таблиця моделей з прикладами. Джерела: [1; 13].	6	8,25
11	**Тема 11. Сталі бізнес-моделі малих та середніх підприємств (МСП) в аграрному секторі** Завдання: опрацювати сталі Canvas-моделі сільських підприємств, розроблені в проєкті LIVERUR; запропонувати модель короткого ланцюга постачання «від ферми до столу» для ресторану або закладу агротуризму у своєму регіоні. Результат: схема ланцюга постачання та короткий опис моделі (до 1 сторінки). Джерела: [5; 6; 9].	6	8,25
12	**Тема 12. Цифрова економіка в електронній комерції (e-commerce) як спосіб збільшення доданої вартості** (Завдання: обрати одне цифрове рішення для сталості в закладі гостинності (система енергоменеджменту, облік харчових відходів, безпаперовий сервіс) і визначити, яку додану вартість воно створює для закладу і гостей. Результат: опис рішення з оцінкою ефекту (до 1 сторінки). Джерела: [1; 13].	4	6,25
13	**Тема 13. Стимулювання інновацій через ефективні рішення** Завдання: опрацювати ресурс AskNature і підготувати доповідь «Як природа надихає на рішення для гостинності»: знайти 1–2 біоміметичні рішення, які можна застосувати в будівлі, дизайні або роботі закладу. Результат: доповідь (5–7 хв). Джерела: розд. 11, п. 36.	4	6,25
14	**Тема 14. Імпакт-інвестування: основи та характеристики** Завдання: проаналізувати звіт зі сталого розвитку однієї міжнародної готельної мережі (показники, стандарти звітності, цілі); визначити 2–3 джерела фінансування (гранти, зелені кредити, програми ЄС), доступні для проєкту обраного закладу. Результат: аналітична довідка (до 1 сторінки) і перелік джерел фінансування для екзаменаційного проєкту. Джерела: розд. 11, п. 31; [7; 12; 18].	4	6,5
	Разом	**72**	**106**

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання в межах даної дисципліни не передбачено.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Сталий розвиток індустрії гостинності»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики/ форми оцінювання
РН 02.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.	Лекції; аналіз показників сталості закладу гостинності (тема 2); розбір кейсів циркулярних і LEAN-практик у готелях і ресторанах (теми 6, 7); пошук і критичний аналіз джерел.	Оцінювання усних відповідей і завдань на практичних заняттях; тестування; екзаменаційне тестування.
РН 04.	Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.	Лекції; аналіз туристичної політики ЄС (тема 1), стандартів і сертифікації сталості в гостинності (тема 5), впливу платформ короткострокової оренди (тема 8), цифрових і сталих інновацій у готелях і ресторанах (теми 10, 12, 13).	Оцінювання аналітичних і творчих завдань на практичних заняттях; тестування; екзаменаційне тестування.
РН 18.	Презентувати власні проєкти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу	Командна робота над проєктом сталого бізнесу у сфері гостинності; побудова бізнес-моделі за методологією Canvas та ReSOLVE (теми 4–6); пошук джерел фінансування (тема 14); презентація проєкту.	Оцінювання проєктних завдань на практичних заняттях; підготовка та захист проєкту «BeSustainAble. Створюємо сталий бізнес» на екзамені.
РН 19.	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	Лекції; аналіз моделей соціального підприємства, зокрема соціальних кафе і ресторанів (тема 9); оцінювання впливу бізнесу на місцеві громади (тема 8); аналіз звітності зі сталого розвитку готельних мереж (тема 14).	Оцінювання аналітичних завдань на практичних заняттях; тестування; соціальна складова проєкту на екзамені.
РН 20.	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної,	Лекції; аналіз Цілей сталого розвитку України та досвіду ЄС (теми 1, 2); аналіз коротких ланцюгів постачання та розвитку сільських територій (тема 11); розроблення бізнес-моделей сталого розвитку в командах.	Оцінювання творчих завдань і презентацій на практичних заняттях; відповідність проєкту визначеним ЦСР на екзамені.

	соціальної, правової держави.		
РН 22.	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	У частині збереження та примноження досягнень і цінностей суспільства: лекції; обговорення цінностей і культурної спадщини ЄС (тема 1), природного капіталу (тема 2), інновацій, натхненних природою (тема 13); робота в командах.	Оцінювання участі в обговореннях і командної роботи на практичних заняттях; тестування; екзаменаційне тестування.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях і під час перевірки завдань самостійної роботи. Його мета: перевірити, як здобувачі освіти розуміють концепції сталого розвитку і застосовують інструменти бізнес-моделювання до закладів гостинності.

Поточний контроль передбачає оцінювання:

засвоєння теоретичного матеріалу (тестування в Moodle, 10 питань за кожною темою по 0,3 бала);

виконання завдань самостійної роботи та практичних завдань (аналіз кейсів, побудова бізнес-моделей, доповіді);

участі в командній роботі та обговореннях на практичних заняттях.

За кожну тему здобувач освіти може отримати 4 або 5 балів: 3 бали за тестування і 1–2 бали за завдання теми. Максимальна кількість балів за поточний контроль: 60.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 25 балів під час поточного контролю.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи														Всього	екзамен	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	60	40	100
5	5	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4			

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 25 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали

Тестування в Moodle	Тестові питання закритого типу з одним або кількома правильними варіантами відповіді..	0,3 за правильну відповідь (поточний контроль, 10 питань за темою, максимум 3 бали); 1 бал за правильну відповідь (екзамен, 20 питань, максимум 20 балів)
Завдання теми (доповідь, аналіз кейсу, Canvas, ReSOLVE тощо; максимум 1 або 2 бали)	Завдання виконано повністю; концепції сталого розвитку та інструменти бізнес-моделювання застосовано коректно, з прикладами із закладів гостинності; джерела зазначено	2
	Завдання виконано з окремими неточностями або без прив'язки до гостинності (для завдань з максимумом 1 бал: завдання виконано повністю).	1
	Завдання не подано або виявлено порушення академічної доброчесності, зокрема недекларованe використання ШІ.	0
Проєкт «BeSustainAble. Створюємо сталий бізнес» (екзамен, 20 балів за п’ятьма критеріями)	Елемент проєкту виконано повністю, обґрунтовано і узгоджено з іншими частинами проєкту.	повний бал за критерій
	Елемент виконано з окремими неточностями або обґрунтування неповне.	від половини до повного бала мінус 1
	Елемент виконано формально.	менше половини бала
	Елемент відсутній.	0

Підсумковий контроль: екзамен у формі підсумкового тестування та захисту проєкту «BeSustainAble. Створюємо сталий бізнес».

Структура екзамену:

1) Підсумкове тестування: 20 балів. 20 тестових завдань по 1 балу за кожну правильну відповідь.

2) Підготовка та захист проєкту «BeSustainAble. Створюємо сталий бізнес»: 20 балів.

– ідея бізнесу у сфері гостинності, заснованого на принципах сталого розвитку, відповідність визначеним ЦСР, вибір групи сталих бізнес-моделей, шляхи узгодження соціальної, екологічної та економічної складових – 5 балів;

– бізнес-модель за методологією Canvas та/або ReSOLVE, розшифровка та деталізація полів – 5 балів;

– джерела фінансування проєкту та обґрунтування пропозицій – 5 балів;

– розрахунок ключових показників сталості закладу (споживання енергії, води, обсяг відходів) та орієнтовної фінансової доцільності проєкту – 3 бали;

– презентація та відповіді на запитання – 2 бали.

Разом за екзамен: 40 балів. Максимальна кількість балів з дисципліни: 100.

Резервна форма екзамену (лише якщо екзамен в аудиторії провести неможливо, зокрема в умовах дії обставин непоборної сили): тестування в дистанційному курсі «Сталий розвиток індустрії гостинності» в Moodle та захист проєкту в режимі відеоконференції.

Використання технологій штучного інтелекту

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Закону України «Про академічну

доброчесність» та Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання ШІ не допускається під час контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти: тестування, усних відповідей на практичних заняттях, захисту проєкту.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання завдань самостійної роботи та підготовки проєкту дозволяється використання ШІ для: пояснення понять сталого розвитку та циркулярної економіки, пошуку прикладів сталих практик у гостинності, перекладу фрагментів англомовних джерел і стандартів, удосконалення структури тексту, перевірки мови та оформлення.

Ідея проєкту, вибір бізнес-моделі, заповнення полів Canvas і ReSOLVE, обґрунтування та висновки готуються здобувачами освіти самостійно.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Використання ШІ може бути складовою виконання завдань: у темах 4–6 для генерування альтернативних варіантів ціннісної пропозиції або циркулярних рішень з подальшим критичним відбором і обґрунтуванням обраного варіанта; у темі 12 та під час підготовки проєкту для обробки даних і розрахунку показників сталості за умови, що вихідні дані взято з перевірених джерел (звіти компаній, статистика, стандарти) і зазначено.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання ШІ здобувач освіти зазначає наприкінці роботи або на останньому слайді презентації: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (переклад, пошук прикладів, генерування варіантів, розрахунки, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти надає використані запити (prompts) або пояснює спосіб використання ШІ.

Недекларованe використання ШІ, подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності, а також вигадані кейси компаній, сертифікати чи показники розглядаються як порушення академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету. Відповідний елемент роботи оцінюється в 0 балів.

Неформальна освіта

Результати неформальної освіти зараховуються за умови проходження онлайн-курсу «Бізнес-моделі для сталого розвитку» (платформа Udemy, 2025; URL: https://www.udemy.com/course/besustainable/), розробленого в межах модуля Жана Моне «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація» (BeSustainAble, № 101085651). Курс поглиблює теми 4–6 та 13 дисципліни. За умови підтвердження завершення курсу на платформі з прізвищем здобувача освіти зараховується до 4 балів у межах 60 балів поточного контролю замість завдань самостійної роботи однієї з тем 2–10.

Також зараховуються безкоштовні онлайн-курси зі сталого розвитку, сталого туризму та гостинності, циркулярної економіки або соціального підприємництва (Prometheus, Coursera, edX, SDG Academy, UN CC:Learn) за умови подання сертифіката з прізвищем здобувача освіти та обсягом курсу в годинах. Курс погоджується з викладачем до початку навчання. Загальна кількість балів за неформальну освіту не перевищує 4 балів упродовж семестру.

Участь у студентській конференції, форумі або воркшопі з проблематики сталого розвитку гостинності з підготовкою тез або короткого звіту додатково зараховується до 2

балів у межах 60 балів поточного контролю.Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
0– 49	незадовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Legrand W., Chen J. S., Laeis G. C. M. Sustainability in the Hospitality Industry: Principles of Sustainable Operations. 4th ed. Abingdon : Routledge, 2022.

2. Osterwalder A., Pigneur Y. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers. Hoboken : Wiley, 2010. 288 p.

3. Bocken N. M. P., Short S. W., Rana P., Evans S. A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*. 2014. Vol. 65. P. 42–56.

4. Geissdoerfer M., Vladimirova D., Evans S. Sustainable business model innovation: A review. *Journal of Cleaner Production*. 2018. Vol. 198. P. 401–416.

5. Strapchuk S. Integrated business model of sustainable development for agricultural sector. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Vol. 7, No. 4. Art. 03. DOI: https://doi.org/10.51599/is.2023.07.04.03

6. Strapchuk S. Circular business model: Methodology and examples of use in agriculture. *Sustainable Development and Circular Economy: Trends, Innovations, Prospects* / ed. by R. Diakon, A. Kucher, M. Heldak. Riga : Baltija Publishing, 2024. P. 78–89. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-390-3-4

7. Strapchuk S., Moroz S., Strapchuk O. European experience in financing the circular economy and opportunities for its use in Ukraine. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 52–66. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-52-66

8. European Commission. Transition Pathway for Tourism. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2022.

Допоміжна література

9. Страпчук С. І. Сталий розвиток аграрних підприємств на засадах циркулярної економіки : монографія. Харків : ДБТУ ; Львів : Новий Світ-2000, 2022. 380 с.

10. Страпчук С. І. Циркулярні бізнес-моделі в забезпеченні сталого розвитку аграрних підприємств. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 1 (59). С. 166–181.

11. Страпчук С. І. Концептуальні підходи до визначення поняття «сталий розвиток». *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2. С. 325–339.

12. Strapchuk S., Strapchuk O. Financing sustainable development and the circular economy: essence, sources and bibliometric landscape. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2024. Vol. 8, No. 3. Art. 02. DOI: https://doi.org/10.51599/is.2024.08.03.02

13. Strapchuk O., Koniordos M., Strapchuk S., Nitsenko V. Sustainable business models in the digital transformation of higher education: Evidence from Ukraine. *Transformations and Sustainability*. 2025. Vol. 1, No. 2. P. 87–99. DOI: https://doi.org/10.63775/hsfgga88

14. Rosa P., Sassanelli C., Terzi S. Towards circular business models: A systematic literature review on classification frameworks and archetypes. *Journal of Cleaner Production*. 2019. Vol. 236. Art. 117696. DOI: https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.117696

15. Weizsäcker E. U. von, Wijkman A. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. New York : Springer, 2018.
16. Ellen MacArthur Foundation. Towards the Circular Economy. Vol. 1: Economic and Business Rationale for an Accelerated Transition. Cowes, 2013.
17. OECD. Business Models for the Circular Economy: Opportunities and Challenges for Policy. Paris : OECD Publishing, 2019.
18. European Commission. The European Green Deal : COM(2019) 640 final. Brussels, 11.12.2019.
19. Commission Decision (EU) 2017/175 establishing EU Ecolabel criteria for tourist accommodation. *Official Journal of the European Union*. 2017. L 28. P. 9–43.
20. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text (дата звернення: 24.08.2026).
21. Сливоцький А. Дж., Моррісон Д. Дж. Зона прибутку. Стратегічна бізнес-модель як запорука завтрашніх прибутків. Львів : Вид-во УКУ, 2016. 432 с.
22. Розвиток соціального підприємництва в Україні : Біла книга / за ред. В. Кокотя. Київ, 2020. 98 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

23. Страпчук С. І. Сталий розвиток індустрії гостинності : дистанційний курс. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. URL: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5936 (дата звернення: 24.08.2026).
24. Модуль Жана Моне “Бізнес-моделі для сталого ровитку: виклики та цифрова трансформація” № 101085651 - BeSustainAble кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій. ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу». URL: https://international-relations-tourism.karazin.ua/cooperation/Mone_BeSustainAble.html (дата звернення: 24.08.2026).
25. Страпчук С. І. Бізнес-моделі для сталого розвитку : онлайн-курс. Udemy, 2025. URL: https://www.udemy.com/course/besustainable/ (дата звернення: 25.08.2026).

Цілі сталого розвитку та політика ЄС

26. ООН в Україні. Цілі сталого розвитку. URL: https://ukraine.un.org/uk/sdgs (дата звернення: 24.08.2026).
27. Державна служба статистики України : офіційний портал. URL: https://stat.gov.ua (дата звернення: 24.08.2026).
28. European Commission. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs : Tourism. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu (дата звернення: 24.08.2026).

Стандарти та сертифікація сталості в гостинності

29. EU Ecolabel : екологічне маркування ЄС, зокрема для туристичного розміщення. URL: https://environment.ec.europa.eu (дата звернення: 24.08.2026).
30. Green Key : міжнародна програма екосертифікації готелів і ресторанів. URL: https://www.greenkey.global (дата звернення: 24.08.2026).
31. Global Sustainable Tourism Council (GSTC). GSTC Criteria for Hotels. URL: https://www.gstc.org (дата звернення: 24.08.2026).
32. World Travel & Tourism Council. Hotel Sustainability Basics. URL: https://wttc.org (дата звернення: 24.08.2026).

Сталі бізнес-моделі, циркулярна економіка, соціальне підприємництво

33. Strategyzer : Business Model Canvas та інші інструменти бізнес-моделювання. URL: https://www.strategyzer.com (дата звернення: 24.08.2026).
34. Ellen MacArthur Foundation : циркулярна економіка. URL: https://www.ellenmacarthurfoundation.org (дата звернення: 24.08.2026).

35. Дія.Бізнес. Сталі економічні бізнес-моделі. URL: https://business.diia.gov.ua/handbook/impact-investment/stali-ekonomicni-biznes-modeli (дата звернення: 24.08.2026).

36. AskNature : біоміметика та інновації, натхненні природою. URL: https://asknature.org (дата звернення: 24.08.2026).

37. Соціальний бізнес в Україні : освітня платформа. URL: https://socialbusiness.in.ua (дата звернення: 24.08.2026).

Фахові наукові журнали

38. Journal of Sustainable Tourism / Taylor & Francis. URL: https://www.tandfonline.com/journals/rsus20 (дата звернення: 24.08.2026).

39. Journal of Innovations and Sustainability. URL: https://is-journal.com (дата звернення: 24.08.2026).

40. Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації : науковий журнал / Київський національний університет культури і мистецтв. URL: http://restaurant-hotel.knukim.edu.ua (дата звернення: 24.08.2026).

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі.

Посилання: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5936

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни_____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

_____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

_____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20___ р.